

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-(2020/2021-11)

ULUSAL YAŞLILARA SAYGI HAFTASI NEDENİYLE

PANDEMİDE DE SAĞLIKLI YAŞLANABİLMEK İÇİN YAŞAM BOYU YAKLAŞIM ÖNEMLİ

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre; yaşlılık dönemine ulaşılması ve bu dönemin sağlıklı sürdürülmesi bir ayrıcalıktır, toplumsal bir başarıdır.¹ Her bireyin bu döneme sağlıklı erişebilmesi için yaşam boyu sağlık yaklaşımının gereklerini yerine getirmek önemli bir sorumluluktur.

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) pandemisi yaşlılık döneminin var olan mevcut sorunlarına ek olarak aşağıda küresel düzeyde de tespit edilen bazı farklı konuları gündeme taşımıştır:

1. Hastalık yaşlılık döneminde daha ağır seyretmektedir, daha ciddi olumsuz sonuçlarla karşılaşılmaktadır.²
2. Olağan sağlık kontrolleri aksamaktadır.³
3. Sağlıksız beslenme davranış eğilimleri görülmüştür.⁴
4. Fiziksel aktivite yapma azalmıştır, fonksiyonel kapasitede gerilemeler olmuştur.⁵
5. Evde kalınan süre arttığı için yalnızlık ve sosyal izolasyon yaşama riski artmıştır.⁶
6. Kurumlarda yaşayan yaşlıların sorunları Kurumlarda kalan yaşlı bireyler bu durumlarla daha sık karşılaşmıştır.⁷
7. Ayrımcılık, damgalama sorunları yaşanmaktadır.⁸

Ulusal Yaşlılara Saygı Haftası nedeniyle; küresel düzeyde de öncelik verilen bu tespitler, önlemlerin bu sorunları da kavrayacak şekilde planlanması ve uygulanması için önemlidir. Önlemler yaşamın bütünlüğü gözeterek ele alınmalıdır. Yaşam doğum öncesinden ölüme kadar bir bütündür.⁹ Dolayısıyla, bu bütünlük içerisinde eşitlik ve hakkaniyet temelli hizmet modeli esastır. Hakkaniyet¹⁰ eşitliğin yanı sıra, gereksinimi olanlara gereksinim duyulan kadar hizmet anlamı taşımaktadır. Pandemi gibi olumsuz durumlar bu yaklaşıma olan ihtiyacı daha açıklıkla ortaya koymaktadır.

¹ Internet https://www.who.int/healthy_settings/types/ageing/en/ Erişim:23.3.2021.

² Nanda A, Vura NVRK, Gravenstein S. COVID-19 in older adults. Aging Clin Exp Res. 2020 Jul;32(7):1199-1202. doi: 10.1007/s40520-020-01581-5. Epub 2020 May 10. PMID: 32390064; PMCID: PMC7211267.

³ Internet <https://www.cdc.gov/aging/covid19-guidance.html> Erişim:23.3.2021.

⁴ Ferrante G, Camussi E, Piccinelli C, Senore C, Armaroli P, Ortale A, Garena F, Giordano L. Did social isolation during the SARS-CoV-2 epidemic have an impact on the lifestyles of citizens? Epidemiol Prev. 2020 Sep-Dec;44(5-6 Suppl 2):353-362. English. doi: 10.19191/EP20.5-6.S2.137. PMID: 33412829.

⁵ Aubertin-Leheudre M, Rolland Y. The Importance of Physical Activity to Care for Frail Older Adults During the COVID-19 Pandemic. J Am Med Dir Assoc. 2020 Jul;21(7):973-976. doi: 10.1016/j.jamda.2020.04.022. Epub 2020 Apr 30. PMID: 32513558; PMCID: PMC7190526.

⁶ Hwang TJ, Rabheru K, Peisah C, Reichman W, Ikeda M. Loneliness and social isolation during the COVID-19 pandemic. Int Psychogeriatr. 2020 Oct;32(10):1217-1220. doi: 10.1017/S1041610220000988. Epub 2020 May 26. PMID: 32450943; PMCID: PMC7306546.

⁷ Internet <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7188176/pdf/hcaa136.pdf> Erişim:23.3.2021.

⁸ Fraser S, Lagacé M, Bongué B, Ndeye N, Guyot J, Bechard L, Garcia L, Taler V; CCNA Social Inclusion and Stigma Working Group, Adam S, Beaulieu M, Bergeron CD, Boudjemadi V, Desmette D, Donizzetti AR, Éthier S, Garon S, Gillis M, Levasseur M, Lortie-Lussier M, Marier P, Robitaille A, Sawchuk K, Lafontaine C, Tougas F. Ageism and COVID-19: what does our society's response say about us? Age Ageing. 2020 Aug 24;49(5):692-695. doi: 10.1093/ageing/afaa097. PMID: 32377666; PMCID: PMC7239227.

⁹ Internet https://www.who.int/ageing/publications/lifecourse/alc_lifecourse_training_en.pdf Erişim:23.3.2021.

¹⁰ Internet <https://www.who.int/gender-equity-rights/understanding/equity-definition/en/> Erişim:23.3.2021.

Bu doküman Prof. Dr. Dilek Aslan tarafından 23.3.2021 tarihinde hazırlanmıştır.

Bu bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Aslan D. Ulusal Yaşlılara Saygı Haftası Nedeniyle *Pandemide De Sağlıklı Yaşlanabilmek İçin Yaşam Boyu Yaklaşım Önemli*. HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin

Bilgilendirme Serisi-(2020/2021-11)

[Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/> Erişim: 23.3.2021.